

[Finansministeren.]

fordi Nationalbanken har maattet yde meget udstrakte Kreditter, hvorved der er blevet stillet meget store Pengebeløb til Raadighed. Jeg skal nævne nogle faa Tal, som belyser denne Udvikling.

Hvis vi sammenligner Aarene 1939 og 1942, er Produktionen af animalske Levnedsmidler m. v. gaaet tilbage med 49 pCt. og Industriproduktionen med 17 pCt., medens Byggeriet er gaaet tilbage med ca. 40 pCt. Hvis vi ser paa Vareimporten fra Udlandet, har den i 1942 kun udgjort godt $\frac{1}{3}$ af, hvad den var i 1939. Vareomsætningen i Detailhandelen er gaaet tilbage med 17 pCt., og denne Nedgang vil efterhaanden blive endnu større. Der er altsaa en meget stærk Nedgang i Varemængden og en ikke ringe Nedgang i Vareomsætningen.

Samtidig er Pengemængden steget meget stærkt. Nationalbankens Kreditter til Finansiering af Eksporten over Clearingen og Kreditgivning paa Kontoen „Forskellige Debitorer“ udgør for Tiden ca. 2 900 Mill. Kr. Ser man paa de private Bankers Indlaan og fradrager Udlaanene, er der en Stigning fra ca. 174 Mill. Kr. ved Begyndelsen af 1939 til ca. 1 700 Mill. Kr. ved Udgangen af April Maaned i Aar, og paa tilsvarende Maade viser Sparekassernes Indlaan en Stigning fra 2,3 Milliarder Kr. i 1939 til 2,7 Milliarder i 1943, altsaa med ca. 400 Mill. Kr.

Jeg skal i denne Forbindelse desuden nævne, at Statistikken over Skatteansættelserne viser en Opgang i Pengeindkomsterne paa 4 pCt. fra 1939 til 1940 og paa 14 pCt. fra 1940 til 1941. Efter de foreliggende Oplysninger om Stigningen fra 1941 til 1942 maa denne beregnes at være godt 10 pCt.

Disse Tal viser, at der er opstaaet en meget stor Spændvidde mellem Pengemængden paa den ene Side og Varemængden paa den anden Side. Og Udviklingen i saa Henseende er som bekendt saa langtfra standset, at den tværtimod igennem de seneste Maaneder er foregaaet efter en stadig stigende Kurve.

En saadan Spænding mellem Pengemængden og Varemængden indeholder i sig selv en betydelig Fare for en Flugt fra de monetære Værdier til Realværdierne og derigennem en Forringelse af Kronens Købe-

kraft. Hvis den samlede Pengemængde, der er stillet til Raadighed, kommer i Bevægelse og efterspørger de knappe Varemængder og andre Goder, der er til Stede, kan Udviklingen blive skæbnesvanger. Der er Eksempler nok paa, hvilke Ulykker der sker, hvis et Land lader sin Pengemængde vokse uden Kontrol og Indgreb og Landets Borgere mister Tilliden til Værdien af Landets Mønt.

Heldigvis har vi paa et tidligt Tidspunkt begyndt at gribe ind over for denne Fare gennem en Stabilisering af Priser og Lønninger. Endvidere blev der ved den pengepolitiske Lovgivning i Juli i Fjor gennemført en Række Foranstaltninger mod de ledige Penge, som har haft en efterholdene dengang tilfredsstillende Virkning. Der er heller ingen Grund til at tvivle om, at vi stadig er i Stand til at holde Inflationen borte, hvis vi gennemfører de dertil nødvendige Foranstaltninger. Men det maa betones, at jo mere Pengemængden vokser, des mere indgribende Foranstaltninger maa der gennemføres, og derfor er de Foranstaltninger, der hidtil er gennemført, heller ikke længere tilstrækkelige.

Dette har der været fuld Klarhed over inden for Regeringen, og ansvarlige Røster uden for Regeringens Kreds har talt det samme Sprog. Jeg skal særlig fremhæve, at Direktionen for Danmarks Nationalbank efter enstemmig Bemyndigelse fra Bankens Bestyrelse i et Memorandum af 15. f. M. stærkt har taget til Orde for, at der gennemføres vidtgaaende anti-inflatoriske Foranstaltninger. Jeg vil i denne Forbindelse ogsaa nævne, at jeg efter Beslutning paa Ministermøde under 30. Januar d. A. nedsatte et Udvalg af Repræsentanter for den nationalekonomiske Sagkundskab for at afgive Udtalelse om de herhenhørende pengepolitiske Problemer. Dette Udvalg har udført et særdeles paaskønnelsesværdigt Arbejde og afgivet en Betænkning, indeholdende dels en Redegørelse for Prisudviklingen og Pengerigeligheden, dels en Række Forslag til den efter Udvalgets Mening bedst egnede Maade til Imødegaaelse af Pengerigelighedens Farer. Denne Betænkning har været i høj Grad vejledende under de indgaaende Overvejelser, der har ført til Fremsættelsen af de Lovforslag, som i Dag forelægges Rigsdagen.